

УДК 330.3:37.011

Носкова Т.А.

викладач економічних дисциплін

E-mail: tata_noskova@mail.ru**Папуша К.Ф.**

викладач економічних дисциплін

E-mail: tata_noskova@mail.ru**Асмаловська Т.В.**

викладач економічних дисциплін

E-mail: tata_noskova@mail.ruМогилів-Подільський технологічно-економічний коледж Вінницького НАУ
м. Могилів-Подільський

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Noskova T.A.

teacher of economic disciplines

E-mail: tata_noskova@mail.ru**Papusha K.F.**

teacher of economic disciplines

E-mail: tata_noskova@mail.ru**Osmalovska T.V.**

teacher of economic disciplines

E-mail: tata_noskova@mail.ruMohyliv-Podilskiy technological and economic college Vinnitsa National Agrarian University
Mohyliv-Podilskiy

THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN STUDYING ECONOMIC DISCIPLINES

Анотація

Вступ. Розглянуто поняття інформаційні технології, інформаційні ресурси та дистанційна технологія навчання, що має високу ступінь мобільності та можливості охоплення широкого кола студентів та є однією з найбільш ефективних і перспективних систем підготовки фахівців.

Методи: аналіз, наукової абстракції, експеримент, моделювання, гронування.

Результати. Всебічне впровадження сучасних інформаційних технологій у повсякденне життя суспільства послужило каталізатором для розвитку інноваційних процесів в освіті, пов'язаних з введенням форм дистанційного навчання. Таким чином, одна з умов реалізації задачі з якісної підготовки студентів економічних спеціальностей вищими навчальними закладами є впровадження та широке використання в навчальному процесі сучасних форм дистанційного навчання.

Перспективи. Надалі необхідно розширювати функції самостійної навчальної діяльності, зокрема моделювати і вирішувати проблемні ситуації. Трансформація економіки в умовах глобалізаційного виклику та зростання обсягів інфляції визначили головне завдання вищої педагогічної школи України - підготовку конкурентоспроможних фахівців. Вирішення цього питання вимагає перегляду змісту й форм навчального процесу, впровадження нетрадиційних

технологій та методів інтенсивного навчання, переорієнтацію навчання з накопичення знань (предметне навчання) на підвищення рівня фахової компетентності, як основи розвитку здібностей, ефективних дій в умовах конкретних ситуацій (проблемне навчання).

Ключові слова: інформаційні технології, інформаційні ресурси, дистанційне навчання.

Abstract

Introduction. The concept of information technology, information resources and distance learning technology that has a high degree of mobility and opportunities to reach a wide range of students and is one of the most effective and advanced systems training.

Methods: analysis of abstraction, experiment, simulation, hronuvannya.

Results. Comprehensive introduction of modern information technologies in the daily life of society was the catalyst for the development of innovative processes in education linked to the introduction of forms of distance learning. Thus, one of the conditions of implementation problems with quality training of students of economic specialties of higher education institutions is the introduction and widespread use in the educational process of modern forms of distance learning.

Discussion. It remains necessary to expand the role of independent educational activity, including model and solve problematic situations. Transformation of the economy in the globalization challenge and growth of inflation is the main task of Higher Pedagogical School Ukraine - preparation of competitive specialists. Resolving this issue requires a revision of the content and form of the educational process, introduction of alternative technologies and methods of intensive training, reorientation training of accumulation of knowledge (subject studies) to increase the level of professional competence as the basis of ability, effective actions in specific situations (problem teaching).

Keywords: information technology, information resources, distance learning.

Аннотация

Вступ. Рассмотрены понятие информационные технологии, информационные ресурсы и дистанционная технология обучения, имеет высокую степень мобильности и возможности охвата широкого круга студентов и является одной из наиболее эффективных и перспективных систем подготовки специалистов.

Методы: анализ, научной абстракции, эксперимент, моделирование, гронирования.

Результаты. Всестороннее внедрение современных информационных технологий в повседневную жизнь общества послужило катализатором для развития инновационных процессов в образовании, связанных с введением форм дистанционного обучением. Таким образом, одно из условий реализации задачи по качественной подготовке студентов экономических специальностей вузами является внедрение и широкое использование в учебном процессе современных форм дистанционного обучения.

Перспективы. В дальнейшем необходимо расширять функции самостоятельной учебной деятельности, в частности моделировать и решать проблемные ситуации. Трансформация экономики в условиях глобализационных вызовов и рост объемов инфляции определили главную задачу высшей педагогической школы Украины - подготовку конкурентоспособных специалистов. Решение этого вопроса требует пересмотра содержания и форм учебного процесса, внедрения нетрадиционных технологий и методов интенсивного обучения, переориентацию обучения по накоплению знаний (предметное обучение) на повышение уровня профессиональной компетентности, как основы развития способностей, эффективных действий в условиях конкретных ситуаций (проблемное обучение).

Ключевые слова: информационные технологии, информационные ресурсы, дистанционное обучение.

Вступ. В умовах розвитку інформаційно - інноваційного господарства отримання та формування конкурентних переваг економічними суб'єктами тісно пов'язано з використанням сучасних інформаційних технологій. Досягнення в сфері телекомунікацій, зокрема розвиток та широке розповсюдження глобальної комп'ютерної мережі Інтернет, визначило актуальність та призвело до необхідності впровадження інформаційних та телекомунікаційних технологій в галузі освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітлення проблем, пов'язаних з використанням сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій у навчальному процесі, започатковано і розвинуто у фундаментальних працях учених: Р. Вільямса, Б. Гершунського, В. Глушкова, А. Єршова, С. Ракова, О. Співаковського, М. Львова та інших. Наведені автори акцентували увагу на підвищенні ефективності організації навчального процесу під час використання комп'ютерних технологій у навчання. Питаннями розробки та застосування засобів навчання на основі комп'ютерної техніки займалися такі вчені: М. Жалдак, Ю. Жук, В. Кухаренко, С. Смирнова-Трибульська, Н. Агатова, А. Верлань, М. Головань, А. Гуржій, Ю. Дорошенко та інші. Вони розглядали можливості застосування передових інформаційних технологій у процесі навчання, а також аналізували окремі програмні засоби навчального призначення.

Мета. Розкрити переваги використання інформаційних технологій в освітній діяльності, можливості дистанційного навчання. Основні напрямки розробки освітніх ресурсів, розширення їх функціональних можливостей.

Методологія. Використано методи дослідження: групування інформації, метод аналізу і синтезу, метод порівняння, метод узагальнення.

Результати. Використання інформаційних технологій навчання не тільки заощадить час, а й ефективно вплине на працездатність студентів під час опрацювання теоретичного матеріалу, виконання практичних завдань, роботи з допоміжним матеріалом, самостійного аналізу отриманих знань, допоможе досягти очікуваних результатів у навчанні. Візуалізація вихідних і проміжних даних обробки поточних і кінцевих результатів, відображених у зручній для користувача формі, відтворення теоретичного і практичного матеріалу методами комп'ютерної анімації, відеофрагментами, тестами, практичними завданнями для самоаналізу і самоконтролю – усе це сприяє постійному динамічному оновленню методів і форм використання електронного підручника в навчальному процесі. Електронні посібники і підручники, безумовно, покращують рівень і якість отриманих знань, з подальшим заохоченням до вдосконалення власних умінь і навичок; заощаджують аудиторний час. Для подальшого ефективного використання ЕП як основного засобу навчання в освітньому просторі ми повинні мати відповідний рівень інформаційної культури. Оволодіння інформаційною культурою сприяє реальному розумінню людиною свого місця і своєї ролі в суспільстві.

Інформатизація слугує інструментом глобального перерозподілу ідей, влади, ресурсів, капіталів, кадрів, праці, визначаючи сучасну парадигму стану освіти. Для ефективної роботи з інформацією необхідно створити відповідні умови, у тому числі інфраструктуру, яка являє собою сукупність каналів, сховищ, інформаційних технологій (ІТ), правової та фінансово-економічної бази діяльності органів влади тощо.

Методичне викладання економічних дисциплін у вищій школі базується на класичних та інноваційних підходах до навчально-пізнавальної діяльності студентів і постійно вдосконалюється під впливом змін економічних та соціальних процесів в Україні. У сучасних умовах методика викладання у вищій школі дозволяє не тільки поглибити та інтенсифікувати процес пізнання студентами явищ навколишньої дійсності, а й гуманістично спрямувати його за змістом, технологічними компонентами та структурними елементами.

Дистанційне навчання (ДН) – це технологія, що ґрунтується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для доставки навчального матеріалу та спілкування [3, с. 18]. Основу освітнього процесу при ДН складає цілеспрямована і контрольована інтенсивна самостійна робота слухача, котрий може навчатися в зручному для себе місці, за індивідуальним розкладом, маючи при собі комплект спеціальних засобів навчання і

погоджену можливість контакту з викладачем. Завданням сучасної економічної освіти є не лише дати теоретичні знання, а й підготувати фахівців нової формації, наблизити навчання до реалій практики. Вирішити ці завдання допомагає застосування інформаційних технологій навчання, ігрових методів навчання, проведення ділових, рольових ігор [2, с. 264]. Безумовно, кожний викладач застосовує свою, притаманну йому методику, але, як свідчить досвід, фахівці, підготовлені з використанням у навчанні інформаційних технологій, інтерактивних методів та інформаційних технологій навчання, являють собою більш впевнених та досвідчених економістів чи бухгалтерів, які не ніякують, зустрічаючись з нестандартними фаховими проблемами. Викладання облікових дисциплін має свою специфіку, яка залежить від швидкозмінного податкового обліку чи бухгалтерського законодавства.

У системі освіти ДН відповідає принципу гуманістичності, відповідно до якого ніхто не повинен бути позбавлений можливості навчатися через географічну ізольованість, соціальну незахищеність і неможливість відвідувати освітні установи в силу фізичних недоліків чи зайнятості виробничими й особистими справами. Щоб система ДН зайняла гідне місце в системі освіти України, потрібно, перш за все, створити глобальну комп'ютерну мережу освіти і науки, оскільки саме комп'ютер містить навчальний матеріал, є водночас і бібліотекою, і центром довідкової інформації, і комунікативним центром, що робить його одним із учасників реалізації програми неперервної освіти.

Зарубіжні вчені виділили кілька типів можливостей гіпермедіа-методів навчання [2]:

- навчання як дублювання, де гіпермедіа забезпечує текстове або графічне відображення інформації, структурні зв'язки для управління, контекстові зв'язки для розширення пошуку і посилань, динамічне подання інформації (анімація, звук, відео, інші зовнішні засоби);

- навчання за допомогою логічних законів – де частини учбового матеріалу можуть бути спроектовані для управління навчально-пізнавальною діяльністю учня в процесі навчання за допомогою гіпермедіа; - навчання за допомогою динамічних взаємодій, коли використання комп'ютера більш активне і інформація не тільки поставляється через оболонку курсу, але і може бути змінена та доповнена учнем.

Дуже важливим є забезпечення вчителя засобами створення нових і зміни вже існуючих електронних навчальних матеріалів, тестів, а також гнучкої системи управління електронною бібліотекою. Для забезпечення цих функцій, а також можливості створення та інтеграції в навчальний процес електронних навчальних засобів та тестів, потрібно створювати інтегровані програмні засоби – інформаційні середовища дистанційного навчання (ДН), які повинні містити [5, 6]:

- засоби навігації в рамках даного середовища;
- інформаційно-навчальний матеріал: лекції, підручники, словники, посилання на літературні джерела, на віддалені мережеві ресурси (бази даних. WWW-сервери, програмне забезпечення й ін.);

- засоби контролю знань: відкриті питання, заповнення форм, тестування в режимі on-line, тестування в синхронному режимі;

- засоби спілкування; електронна пошта, списки розсилання, Chat, WWW- board, аудіо- і відео-конференції. Формування необхідної інформаційно-технічної реалізаційної бази для запланованого процесу дистанційного навчання постає першочерговим завданням при організації системи дистанційної освіти.

Дистанційне навчання – це якісно новий, прогресивний вид навчання, що виник в останній третині 20 століття, завдяки новим технологічним можливостям, що з'явилися в результаті інформаційної революції. Для дистанційного навчання особливого значення

набуває наявність і сама головна якість електронних підручників, що повинні бути по всіх дисциплінах навчального плану. Робота з електронним підручником дозволяє зробити навчальний процес індивідуальним. Наявність в електронному підручнику мультимедійної складової дозволяє демонструвати динамічні моделі досліджуваних явищ, проводити лабораторні роботи, будувати і перевіряти на працездатність електричні схеми, змінювати їхні параметри і відразу ж одержувати результат. Віртуальні лабораторії допомагають без залучення матеріальних ресурсів проводити дослідження, виявляти закономірності, одержувати результати, аналізувати їх, робити висновки і все це можливо на відстані. Тому дистанційно навчаються інваліди. Незважаючи на те, що саме технічний потенціал сучасних інформаційних технологій допомагає реалізувати одне з головних переваг дистанційних систем – навчання на відстані, створення в навчальному закладі відповідної матеріально-технічної бази не дозволить досягти найвищого ефекту. Головним все-таки є наявність і розробка учбово-методичного забезпечення самостійної роботи студентів або слухачів курсів. Передбачається використання так званих електронних лекцій, головна перевага яких полягає у використанні електронних носіїв інформації, а це у свою чергу дозволяє представляти її в стиснутому і більш об'ємному вигляді. Лекційний матеріал може бути викладений у вигляді тексту, озвучений і доповнений відеоматеріалами; мова йде про відеолекції, слайди-лекції, що студент зможе переглянути самостійно в зручний для себе час і в характерному для його темпераменту ритмі. Гарні комп'ютерні тренінги, різного роду тестуючі і навчальні програми, додатковий ілюстративний матеріал, а також доступ у потрібний час до довідкових даних, словникових термінів.

Висновки. Важливим чинником розвитку інформатизації країни є забезпечення студентів новітньою інформацією, набуття ними необхідних умінь і навичок професійної компетенції. На жаль, в Україні не існує затверджених на державному рівні вимог до структури й змісту програм дистанційного навчання, не визначено умови їх застосування в навчальному процесі. Зміни, які відбуваються в суспільстві, змінюють зміст буття і свідомості взагалі системи сучасної економічної освіти. Однією з найактуальніших форм роботи зі студентами сьогодні є дистанційне навчання. В основу цього навчання покладено самостійна інтерактивна робота студента зі спеціально розробленими навчальними матеріалами. Усе компоненти й методичні прийоми орієнтовані на те, щоб зробити навчання максимально зручним і ефективним. Отже, сучасний електронний підручник допомагає студентам у професійній підготовці засобами мультимедіа, удосконалює мовні можливості, розвиває творчі здібності, сприяє постійному оновленню форм і методів використання електронного підручника в навчальному процесі шляхом візуалізації і обробки результатів. Комп'ютерні мережі являють собою новий етап в розвитку зовнішніх засобів інтелектуальної діяльності, пізнання та спілкування. Застосування комп'ютерних мереж веде до значних структурних і функціональних змін в діяльності студента. Сучасні інформаційні технології, що застосовуються в ДН, дозволяють йому бути найперспективнішою технологією одержання освіти в ХХІ столітті. Таким чином, використання можливостей комп'ютерної графіки при підготовці студентів економічних спеціальностей дозволяє підвищити якість викладання економічних дисциплін, інтенсифікувати процес отримання і засвоєння студентами нових знань та сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх економістів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про національну програму інформатизації» // Відомості Верховної Ради. – № 27-28. – 1998. – С. 181.
2. Балягіна І.А. Методика викладання економіки: навч.- метод. пос. для самост. вивч. дисц. / І.А.Балягіна, М.А.Богорад, Г.О.Ковальчук. – К.: КНЕУ, 2005. – 341 с.

3. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання. Умови застосування / В.М.Кухаренко, О.В.Рибалко, Н.Г.Сиротенко. – Харків, 2001. – 282 с.
4. Кудрявцева С. Трансформація системи освіти України на основі впровадження сучасних комунікаційних технологій / С.Кудрявцева, В.Колос // Праці семінару НЦІТН. – К., 2000. – С. 9-13.
5. Мясникова Т.С. Система дистанційного навчання MOODLE. / Т.С.Мясникова, С.А.Мясников. – Харків, 2008. – 232 с.
6. Советов Б. Информационные технологии. / Б.Советов. – М.: Высшая школа, 2006. – С. 29.
7. Хорошилов А.В. Управление информационными ресурсами. / А.В.Хорошилов, С.Н.Селетков, Н.В.Днепровская. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 264 с.
8. Чухно А.А. Становлення і розвиток ринкової економіки. / А.А.Чухно : Т. 1.; НАН України. Національний університет імені Т.Г.Шевченка та Науково-фінансовий інститут при Мінфіні України. – К., 2006. – 591 с.
9. Giannofti E. & Ponta D. (1993). Hypertext and Hypermedia as learning tools in science and technology. Computer Mediated Education of Information Technology: Professionals and Advanced Users (A-35) (Eds. Barta B. Z., Eccleston J. & Hambusch R.), Elsevier Science Pub. B.V. (NorthHolland), pp.335-339.

References

1. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu programu informatyzatsii». [On the National Informatization Program] (1998).
2. Balyagina I.A. (2005). Metodyka vykladania ekonomiky. [Methods of teaching economics]. Kyiv: KNEU.
3. Kuharenko V.M. (2001). Dystantsiynе navchania. Umovy zastosuvania. [Distance Learning. Terms of use]. Kharkiv.
4. Kudriavtseva S. (2000). Transformatsia osvity Ukrainy na osnovi vprovadzhennia suchasnyh komunikatsiynyh tehnologi. [The transformation of Ukraine's education system based on introduction of modern communication technologies]. Kyiv.
5. Miasnikova T.S. (2008). Sistema distantsionogo obuchenia v MOODLE. [MOODLE distance learning system]. Kharkiv [in Russian].
6. Sovetov B. (2006). Informatsionnye tehnologii. [Information Technology]. Moskva: Vysshiaia shkola [in Russian].
7. Khoroshilov A.V. (2006). Upravlenie informatisionnymi resursami. [Information Resources Management]. Moskva: Finansy i Statistika [in Russian].
8. Chyhno A.A. (2006). Stanovlenia i rozvytok rynkovoї ekonomiky. [The establishment and development of market economy]. Kyiv.
9. Giannofti E. & Ponta D. (1993). Hypertext and Hypermedia as learning tools in science and technology. Computer Mediated Education of Information Technology: Professionals and Advanced Users (A-35) (Eds. Barta B. Z., Eccleston J. & Hambusch R.), Elsevier Science Pub. B.V. (NorthHolland), pp.335-339.